Euroopa Liidu
Teataja

ET
C-seeria

C/2025/3168

20.6.2025

Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon – „ELi konkurentsivõime kompass“

(C/2025/3168)

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (edaspidi „komitee“),

Põhisõnumid

1. nõustub Euroopa Komisjoni hinnanguga, et Euroopa ei ole **püsiva mahajäämuse tõttu tootlikkuse kasvus** suutnud teiste suurte majandusjõududega sammu pidada ning peab nüüd tegutsema, et olla oluliste tehnoloogiate valdkonnas juhipositsioonil. Euroopa eesmärk on olla kesksetes tehnoloogiavaldkondades innovatsiooni, tootlikkuse ja süsinikuheite vähendamise poolest ülemaailmne eestvedaja, et taastada oma konkurentsivõime ja kindlustada heaolu;

2. rõhutab siiski, et Euroopa konkurentsivõime saab olla vastupidav ja kestlik ainult siis, kui see põhineb tugeval Euroopa sotsiaalsel mudelil, mis toetub sotsiaalsele ühtekuuluvusele, ebavõrdsuse vähendamisele ja õiglasele maksustamisele;

3. toetab kompassis nimetatud **kolme hädavajalikku tegevusvaldkonda** ja **horisontaalseid tugisüsteeme**, mis on vajalikud konkurentsivõime toetamiseks;

4. rõhutab, et kavandatud horisontaalsed tugisüsteemid ei tohiks viia tsentraliseerituma valitsemismudelini, mis keskenduks üksnes komisjoni ja liikmesriikide valitsuste dialoogile. See kahjustaks kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja takistaks territoriaalsete kaalutluste tõhusat arvessevõtmist;

5. viitab **komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni strateegilistes suunistes võetud kohustusele** asetada piirkonnad komisjonitöö keskmesse ja soovitab seepärast, et **ELi institutsioonid, liikmesriikide valitsused, kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning erasektor teeksid kompassi rakendamisel koostööd, propageerides kohapõhist lähenemisviisi**;

6. kutsub üles kehtestama selged **põhimõtted selle kohta, kuidas see koostöö kõigi valitsustasandite vahel** toimiks kompassi rakendamisel järgmise viie aasta jooksul, ning teeb ettepaneku luua **uus partnerlus** Euroopa Regioonide Komitee ja komisjoni vahel kompassi rakendamiseks, mis hõlmaks järgmist:

— viiakse läbi **süstemaatilised territoriaalse mõju hindamised** kompassi peamiste algatuste puhul, mis mõjutavad otseselt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi kogu ELis;

— integreeritakse **Euroopa Regioonide Komitee RegHubi võrgustiku** töö, mille käigus antakse tagasisidet ELi õigusaktide rakendamise kohta kohapeal, **asjaomaste volinike** iga-aastastesse **rakendamisdialoogidesse**;

— korraldatakse **iga-aastane poliitiline arutelu kompassi hetkeseisu** ja selle mõju kohta kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, et mõõta konkurentsivõime suurendamisel tehtud edusamme;

— tagatakse, et **konkurentsivõime koordineerimise töövahendis** võtaks arvesse Euroopa territooriumide mitmekesisust (suutlikkust ja haavatavust) ning pädevuste jaotust liikmesriikides;

— tagatakse **tulevikukindluse platvormi (F4F) töö** kiire kasutuselevõtt. Komitee kohustub aktiivselt osalema platvormi tulevases töös, mis käsitleb õigusloome kvaliteeti ja lihtsustamist, ning kutsub üles laiendama tulevikukindluse platvormi töömeetodeid ka õigusloome-eelsesse etappi. Seeläbi tagatakse tõenduspõhine, kohapõhine ja järjepidev lähenemisviis kogu õigusloometsükli vältel;

— tagatakse, et territoriaalsetes hindamistes võetakse arvesse nende piirkondade reaalset olukorda, kus valitsevad tõsised rahvastikukao ja elanikkonna vananemise ohud. Territoriaalne hajutatus, elanikkonna vananemine ja väike asustustihedus ning ettevõtete kriitilise massi puudumine takistavad ühtse konkurentsivõime poliitika tõhusat rakendamist. Kompassis tuleks ette näha neile piirkondadele kohandatud näitajad ja vahendid, tunnistades nende struktuurseid piiranguid, aga ka nende potentsiaali, ja tagades õiglase ja tõhusa integreerimise Euroopa strateegiasse;

7. rõhutab, et **Euroopa konkurentsivõime puhtalt sektoripõhine hindamine** ei ole piisav, et suurendada tootlikkuse kasvu kogu ELis;

8. märgib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on **peamised konkurentsivõime edendajad**, kuna nad viivad ELi strateegilist tegevuskava ellu kohapeal ning toetavad investeeringute ja riigihangete kaudu tõhusalt innovatsiooni ökosüsteeme;

9. on veendunud, et konkurentsivõime ning territoriaalne, majanduslik, digitaalne ja sotsiaalne ühtekuuluvus on omavahel seotud ning need on **ühtse turu** toimimise ja edasise arengu olulised elemendid;

10. toetab kindlalt meetmete võtmist demograafiliste probleemide lahendamiseks, et saavutada kompassi eesmärgid;

11. tunnustab kavandatavat **konkurentsivõime koordineerimise töövahendit**, mille eesmärk on parandada poliitikameetmete kooskõlastamist ELi ja liikmesriikide tasandil, kuid peab kahetsusväärseks, et konkurentsivõime kompassis on vähe öeldud selle toimimise kohta ega ole üldse mainutud mehhanismi, mille abil saaks ELi poliitikat kohandada, kui nende meetmetega ei suudeta ELi konkurentsivõimet suurendada. Seetõttu kordab komitee üleskutset, et töövahend peaks olema territoriaalselt tundlik ja põhinema käesolevas resolutsioonis kirjeldatud põhimõtetel;

12. on mures, et **konkurentsivõime rahastamiseks** ette nähtud meetmed võivad jääda tunduvalt alla 750–800 miljardi euro – summa, mis on Draghi aruande kohaselt iga-aastaselt vajalik lisainvesteeringute katteks. Esmatähtis peab olema erakapitali ulatuslikuma ja strateegilisema mobiliseerimise tagamine. Ühiste investeerimisprojektide rahastamiseks täiendavate võlakirjade emiteerimine peaks olema osa laiemast arutelust, mis puudutab ELi pikaajalise eelarve rahastamist pärast 2027. aastat;

13. märgib, et ettevõtete sõnul on ELi suur regulatiivne koormus üks peamisi majanduskasvu ja investeeringuid takistavaid tegureid. Komitee kiidab heaks komisjoni eesmärgi kärpida kogu halduskoormuse kulusid 25 % ettevõtetele ja 35 % VKEdele ning nõustub kompassiga, et Euroopa konkurentsivõime taastamine nõuab märksa enamat kui bürokraatia vähendamine. Komitee rõhutab, et tõhusad **lihtsustamise ja halduskoormuse vähendamise** jõupingutused on olulised ELi konkurentsivõime suurendamiseks, **säilitades** samal ajal **selle majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnastandardid, tagades regulatiivse stabiilsuse ja järgides parema õigusloome põhimõtteid**;

14. kordab Draghi aruandes esitatud üleskutset, et enne uute õigusaktide vastuvõtmist peaks komisjon viima iga ametiaja alguses läbi kõigi kehtivate ELi õigusaktide süstemaatilise hindamise ja stressitestimise. Sellele peaks järgnema ELi õigusaktide kodifitseerimine ja konsolideerimine poliitikavaldkondade kaupa, sealhulgas lihtsustamine ning kattuvuste ja vastuolude kõrvaldamine kogu õigusloomeahelas, et muuta õigusaktid sidusamaks ja paremini konkurentsivõimet toetavaks;

Innovatsioonilõhe kaotamine

15. rõhutab, et Euroopa konkurentsivõime kasvu keskmes on **teadusuuringud ja innovatsioon**, ning kutsub ELi toimimise lepingu artiklile 182 viidates üles koondama kõik selle valdkonna meetmed ka tulevikus eraldi raamprogrammi. Eesmärk on katta kogu teadusuuringute ja innovatsiooni ahelat alates alusuuringutest kuni lõpptooteni ja tagada seeläbi Euroopa tulevane konkurentsivõime;

16. rõhutab vajadust suurendada jõupingutusi kohapõhiste innovatsiooni ökosüsteemide arendamiseks, et kõrvaldada täielikult innovatsiooni erinevused ja kaotada innovatsioonilõhe nii Euroopas sees kui ka ELi ja USA ning ELi ja Hiina vahel;

17. toonitab, et kiiresti tuleb peatada innovaatiliste idu- ja kasvufirmade üha suurenev ümberpaigutamine Euroopast väljaspoole ja see suundumus ümber pöörata. Komitee kutsub komisjoni üles edendama vabatahtlikku **28. režiimi innovaatiliste ettevõtete jaoks** ja analüüsima selle võimalikku territoriaalset mõju. Komitee rõhutab, et ELi pikaajalisest eelarvest tuleb teha investeeringuid arukatesse piiriülestesse programmidesse, mille eesmärk on toetada piirkondadevahelisi väärtusahelaid ja tugevdada nii piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme;

18. rõhutab, et suurema konkurentsivõime huvides tuleb ühendada teadusuuringute ja innovatsiooni tipptase ning tootmisalased teadmised ja suutlikkus. Vastupanuvõime tugevdamiseks tuleks toetada ja hõlbustada kõrgtehnoloogilist tegevust kõigil tehnoloogilise valmiduse tasemetel alates alusuuringutest kuni turuletoomise ja edasi kuni tööstuslike rakendusteni;

19. toetab **oskuste** arendamise, täiend- ja ümberõppe ning elukestva õppe **tunnustamist** ELi konkurentsivõime alustaladena, sest ELi majanduslik tulevik sõltub kõrge kvalifikatsiooniga, kohanemisvõimelise ja innovatiivse tööjõu hoidmisest. Sellega seoses rõhutab komitee kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli oskuste arendamise ja majanduse vajaduste vastavusse viimisel. Komitee toonitab, et tööturule kaasamine tähendab ka struktuursete tõkete vähendamist, eelkõige naiste jaoks, ja õiglaste töötingimuste tagamist, nagu on sätestatud Euroopa sotsiaalõiguste sambas;

20. taunib asjaolu, et teatises ei viidata selgelt Euroopa rohelisele kokkuleppele – nimelt on selles raames võetud kohustused ELi konkurentsivõime jaoks üliolulised, sest need võimaldavad ametiasutustel, eraettevõtjatel ja kodanikel oma tegevust pikaajaliselt planeerida;

Ühine süsinikuheite vähendamise ja konkurentsivõime tegevuskava

21. nõustub, et üleminek vähese süsinikuheitega majandusele peaks aitama edendada Euroopa konkurentsivõimet, kuid rõhutab, et õiglase rohe- ja digiülemineku kui reformitud ühtekuuluvuspoliitika olulise osa saavutamiseks on vaja täiendavat toetust;

22. hoiatab, et **kliimamuutuste suurenev mõju** kujutab endast tõsist ohtu ELi sotsiaalsele turvalisusele ja konkurentsivõimele. Komitee rõhutab, et majanduskasv ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine peavad käima käsikäes, ning juhib tähelepanu sellele, et **kliimaneutraalsete ja arukate linnade missioonist** (mille hinnangulised 650 miljardi euro suurused investeeringud pakuvad olulistes sektorites tohutut innovatsioonipotentsiaali ja ärivõimalusi) **võiks saada ELi konkurentsivõime poliitika nurgakivi**;

23. toonitab, et kliimamuutustega kohanemine on ELi konkurentsivõime strateegias samamoodi oluline mõõde. Komitee nõuab suuremat toetust kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ning tööstusele, et töötada välja kliimamuutustele vastupanu võime strateegiad, sh parandada taristut. Komitee rõhutab, et tähtis on integreerida kohandamismeetmed majandus- ja tööstuspoliitikasse, et tagada pikaajaline konkurentsivõime ja sotsiaalne stabiilsus;

24. tunnustab **puhta tööstuse kokkuleppe** avaldamist. Kokkuleppe eesmärk on lahendada süsinikuheite vähendamisele keskenduvate tööstusharude püsivaid probleeme. Komitee rõhutab siiski, et tõhusa rakendamise tagamiseks on tööstuspoliitikas vajalik tugev territoriaalne mõõde, ning et energiamahuka tööstusega piirkondi tuleb veelgi rohkem toetada;

25. tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada 2025. aastal kestlikku transporti investeerimise kava ja muud sellega seotud algatused, eelkõige kaugeleulatuv Euroopa kiirraudteevõrgustiku kava. Komitee pooldab komisjoni eesmärki kiirendada kogu transpordisektori süsinikuheite vähendamist majanduslikult kõige tõhusamal viisil ning toob esile vajaduse territoriaalselt tundliku lähenemisviisi järele, et toetada maksimaalset ühenduvust ja juurdepääsu;

26. tunnustab **taskukohase energia tegevuskava** ja selle eelseisvaid algatusi, mille eesmärk on vähendada energiakulusid kodanike, ettevõtete ja tööstuse jaoks, ning kutsub üles looma tõelise Euroopa energialiidu, millega kaasneb täielikult integreeritud ja hästi ühendatud turg kogu ELis ning mille keskmes on hästi toimiv juhtimissüsteem. Komitee rõhutab vajadust suurendada kohalikku energiatootmist ja kaasata erasektor veelgi enam energiasüsteemi ümberkujundamisse;

27. toonitab, et oluline on tagada ühtse turu vastupidavus, kuna see on jätkuvalt surve all nii väljastpoolt ELi kui ka selle seest, kuna liikmesriigid järgivad oma lühiajalisi huve ühepoolsete meetmete abil, nagu põhjendamatute tõkete kehtestamine piiriülesele kaubandusele ja riiklikud toetused kodumaisele tööstusele. Lisaks seisavad väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad silmitsi raskustega, orienteerudes liikmesriikide erinevates eeskirjades, eelkõige kestlikkusstandarditega seotud küsimustes. Ühtluse puudumine suurendab nõuete täitmisega seotud kulusid, raskendab piiriülest tegevust ning on seega takistus, millega tuleb tegeleda;

28. toonitab, et Euroopa konkurentsivõime ja majanduskasv põhinevad avatud majandusel, mis on integreeritud ülemaailmsetesse väärtusahelatesse. Euroopa peab järgima vabakaubanduse ja mitmepoolsuse väärtusi. Sellega seoses peab Euroopa mitmekesistama oma eksporti ka väljaspoole USAd ja Hiinat ning tugevdama vabakaubanduslepinguid;

29. peab samavõrra tähtsaks seda, et konkurentsivõime kompass hõlmaks praktilisi ja rahalisi toetusmehhanisme väikeettevõtjatele traditsioonilistes sektorites, nagu turism ja põllumajandus, et rohe- ja digipööret ei tajutaks lisakoormuse, vaid pigem kättesaadava võimalusena. Reguleeriv raamistik peaks hõlmama kohalikul tasandil pakutavat koolitust, ärikoostöö edendamist ja ühist digitaliseerimist;

30. rõhutab, et **üleminek ringmajandusele** peaks olema ELi konkurentsivõime strateegiline kohustus, mis suurendaks samal ajal ka ELi autonoomiat ja vastupanuvõimet. Komitee kutsub üles oluliselt suurendama ELi toetust linnadele ja piirkondadele, et arendada ja rakendada süsteemseid ringmajanduslahendusi eelkõige riigihangete kaudu;

Sõltuvuse vähendamine ja julgeoleku suurendamine

31. rõhutab, et EL peaks kõhklemata kasutama selliseid kaitsevahendeid nagu **kaubanduse kaitsemeetmed** ja **välisriigi subsiidiumide määrus**, tagamaks, et ELi ettevõtteid ei kahjustaks välismaiste ettevõtete ebaaus konkurents. Sellega seoses on oluline rõhutada ka pakilist vajadust võtta vastu **tollireformi pakett**;

32. rõhutab, et ELi konkurentsivõime seisukohalt on oluline tagada **usaldusväärne ja mitmekesine toorainetega varustamine**, eriti kriitilise ja strateegilise tähtsusega toorainete osas, kuna need on olulised sisendid energia-, toiduaine-tööstuse ning ehitus- ja tööstussektori jaoks. Komitee toonitab Euroopa tooraineliidu tähtsust ja tunnustab iseäranis asjaolu, et see on avatud ka piirkondadele;

33. peab Euroopa julgeoleku ja vastupanuvõime tugevdamist prioriteediks ning rõhutab, et investeeringud kaitsesse ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiatesse peaksid samuti aitama edendada konkurentsivõimet ja piirkondlikku arengut;

34. nõuab, et komisjon (ka seoses suurenenud vajadusega julgeoleku- ja **kaitseinvesteeringute** järele) edendaks **kosmosepoliitikat** ja suurendaks märkimisväärselt investeeringuid Galileo satelliidisüsteemi, võimaldades ka selle sõjalist kasutamist. Komitee soovitab kasutada kosmoseandmeid ka keskkonnariskide jälgimiseks ja kliimakatastroofide ennetamiseks;

35. rõhutab, et **kõrgtehnoloogiad, nagu võtmesektorites kasutatavad pooljuhid, biotehnoloogia ja tehisintellekt**, on ELi konkurentsivõime ja tehnoloogilise suveräänsuse tagamise seisukohalt väga olulised. Komitee toonitab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on võtmetähtsusega osalejad tehisintellekti levitamisel nii era- kui ka avalikus sektoris ning et neil on head võimalused suurendada usaldust tehisintellekti lahenduste vastu üldsuse otsese kaasamise ja suurema läbipaistvuse kaudu.

Brüssel, 3. aprill 2025

Euroopa Regioonide Komitee
president
Kata TÜTTŐ